

OFICIR UN-a OPISUJE PROBOJ VRS-a U SREBRENICU

Author: IWPR
ICTY

Svedok kaže da su Srbi uoči pada enklave ometali mirovne patrolne.

Jedan nekadašnji posmatrač Ujedinjenih nacija sa područja Srebrenice – koja je u Bosni tada predstavljala „bezbednu zonu“ – posvedočio je ove sedmice da su vojne snage bosanskih Srba (Vojska Republike Srpske, VRS) uoči zauzeća enklave u julu 1995. već bile prisutne u njoj.

Rekao je i da je njihovo prisustvo onemogućavalo kretanje mirovnih trupa UN-a.

„Sprečavali su nas da dođemo do linije razdvajanja, što znači da su već bili unutar enklave“ rekao je pred Tribunalom u Hagu kenijski pukovnik Džozef Kingori (Joseph Kingori).

Kingori je u vreme pada demilitarizovane srebreničke zone – tokom leta 1995. godine – bio vojni posmatrač UN-a.

Preko 8,000 Bošnjaka je ubijeno nakon što je taj grad pao u ruke VRS-a, što je najveće masovno ubistvo u Evropi nakon Drugog svetskog rata.

Kingori je svedočio na suđenju sedmorici visokih vojnih i policijskih zvaničnika bosanskih Srba - Vujadinu Popoviću, Ljubomiru Borovčaninu, Ljubiši Beari, Vinku Pandureviću i Dragu Nikoliću – koji se terete za genocid i ratne zločine, te Radivoju Miletiću i Milanu Gveru, koji su optuženi za blokiranje pomoći i snabdevanja Srebrenice.

Uoči zimske pauze u radu Tribunala, Kingori je opisao ono što se na području koje je bilo pod zaštitom UN-a dešavalo pre i posle dolaska snaga iz samoproglašene srpske paradržave u Bosni – Republike Srpske (RS).

Popović je Kingoriju rekao kako nijedan pripadnik „Dačbata“ – mirovne jedinice UN-a u Srebrenici – nije posvedočio da su srpske snage i pre pada enklave stupile u nju.

„Ona [VRS] se nalazila sa južne strane. Dok smo patrolirali, mogli smo i da pričamo sa njima. Bili su unutar enklave, ali ukoliko biste im to rekli, oni bi vam rekli: 'Nismo'“, kazao je Kingori.

Kingori je pred sudom rekao i da su pripadnici VRS-a vojnim posmatračima rekli da ne žele da Muslimani ostanu u enklavi.

„Nisu želeli da Muslimani, koje su podržavali fundamentalisti, budu u njihovoj blizini. Osećali su se nelagodno s Muslimanima jer su smatrali da enklava pripada Srbima“, rekao je svedok.

Tužilaštvo tvrdi da su vojni i policijski oficiri kojima se sudi planirali i sproveli „razdvajanje“ i „prisilno razmeštanje stanovništva“ u Srebrenici. Ono nastoji da dokaže i da su oni naredili pogubljenje i ukop vojno

sposobnih bošnjačkih muškaraca i dečaka iz enklave nakon što su je u julu 1995. zauzele srpske snage.

Svedok je ove sedmice pred sudom opisao i način na koji je srpska vojska zauzela holandske osmatračke položaje. Rekao je da su Holanđani odbili da uklone svoje osmatračke položaje kada su od njih to zatražili pripadnici vojske bosanskih Srba.

Kingori je odbacio tvrdnje odbrane da je bosanska vojska vršila artiljerijske napade na područja u okolini srebreničke enklave koja su bila pod srpskom kontrolom.

Posvedočio je da ni on ni njegove kolege nisu prisustvovali takvim napadima, niti su za njih čuli.

„Nismo primetili bilo kakvo teško naoružanje iz kojeg su ispaljivane granate u pravcu druge strane“, rekao je on pred Tribunalom.

Timovi odbrane su pokušali da dokažu i da Kingori i ostali posmatrači UN-a nisu ispunili svoje obaveze koje su se ticale osmatranja unutrašnjosti zaštićene enklave; pozvali su se i na izveštaje viših zapovednika bosanske vojske, u kojima se navodi da se u enklavu dovoze municija i oružje.

U tim izveštajima se kaže i da su vršeni napadi na udaljene srpske položaje kako bi se skrenula pažnja njihovih snaga, te da su tako sprečavani napadi na Bošnjake u srednjoj Bosni.

Međutim, prilikom unakrsnog ispitivanja Kingori je porekao da je bosanska vojska u enklavi raspolagala bilo kakvim značajnijim naoružanjem, što bi predstavljalo i kršenje sporazuma o demilitarizaciji sklopljenog između dveju strana.

„Celokupno teško naoružanje bilo je pod nadzorom Dačbata“, rekao je Kingori pred Tribunalom.

Zastupnik odbrane je potom obavestio svedoka da je jedan od bivših zamenika komandanta Dačbata prethodno pred Tribunalom posvedočio da je čuo kako Bošnjaci u samoj Srebrenici raspolažu sa oko 4,000 do 4,500 komada lakog naoružanja i minobacača.

„Nisam bio upoznat sa time da imaju to oružje. Nisam bio upoznat“, odgovorio je Kingori.

„Ukoliko su svi ti podaci tačni, zaista ne shvatam kako nismo znali za to“, dodao je on, nudeći objašnjenje po kojem viši vojni zvaničnici – da bi opravdali svoje propuste – nisu pouzdano izveštavali o događajima na terenu.

Kingori je negirao da su Bošnjaci, koji su u obližnji grad Tuzlu odlazili po namirnice, koje su potom prodavali na pijaci, istovremeno donosili i oružje i municiju.

„Ne. Nisu, koliko je barem meni poznato. U pitanju je bila hrana. Ali nikada i nigde nismo proveravali šta oni donose“, rekao je on.

Pojasnio je kako sumnja da su Bošnjaci donosili oružje, budući da su ih po povratku iz Tuzle kontrolisali srpski vojnici.

Svedok je Tribunalu rekao i da su do juna 1995. vojni posmatrači UN-a u okolini Srebrenice viđali isključivo vojnike koji su nosili lako naoružanje.

„Ne možete porediti to oružje sa onom vrstom naoružanja koje je imao [VRS] – artiljerijskim granatama, raketnim bacačima i svim tim“, kazao je on.

„Ne kažem da nije bilo vojnih aktivnosti, ali na tom području zasigurno nije bilo nikakve brigade [iz sastava vladine vojske].“

Popovićev je branilac unakrsno ispitivanje zaključio osporavajući nezavisnost Kingorijevih izveštaja.

Svedok je pak odgovorio: „Moji izveštaji nikada nisu bili nimalo pristrasni . . . [Oni su] počivali na istini, onakvoj kakvu sam viđao na terenu.“

Simon Jennings je izveštač IWPR-a iz Haga.

Focus: International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/oficir-un-opisuje-proboj-vrs-u-srebrenicu>